

Opinia Komitetu Regionów „Uwalnianie potencjału przedsiębiorstw z branży kultury i branży twórczej”

(2011/C 42/06)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Zieloną księgą w sprawie uwalniania potencjału przedsiębiorstw z branży kultury i branży twórczej Komisja Europejska rozpoczęła europejską dyskusję na temat warunków poprawy otoczenia dla kreatywności i innowacyjności w Europie z myślą o rozbudzeniu potencjału PKT, które wspierają wzrost gospodarczy i zatrudnienie.
- Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że podmioty szczebla europejskiego coraz bardziej doceniają rolę branży kultury i branży twórczej we wspieraniu kreatywności i innowacji.
- Przypomina, że w większości państw członkowskich sektory wymieniane w kontekście branży kultury i branży twórczej, a w szczególności kultura, badania naukowe, edukacja, turystyka i zatrudnienie, pozostają w gestii władz lokalnych i regionalnych.
- Podkreśla, że pomyślna realizacja projektów przewodnich w ramach strategii „Europa 2020” – agendy cyfrowej i innych inicjatyw – wymaga odważnego i nowatorskiego podejścia, a rola branż twórczych w tym zakresie polega zwłaszcza na opracowywaniu interdyscyplinarnych i wielokulturowych rozwiązań. W tym celu Europa potrzebuje otwartych, wytyczających nowe drogi podmiotów lokalnych i regionalnych, by stworzyć innowacje społeczne i tym samym przyczynić się do rozwoju działalności gospodarczej na świecie.

Sprawozdawca:	Ursula MÄNNLE (DE/PPE), posłanka do parlamentu Bawarii
Dokument źródłowy:	Zielona księga w sprawie uwalniania potencjału przedsiębiorstw z branży kultury i branży twórczej COM(2010) 183 wersja ostateczna

I. WSTĘP

KOMITET REGIONÓW

1. Zauważa, że w całej Unii Europejskiej władze lokalne i regionalne ponoszą wielką odpowiedzialność za realizację strategii politycznych w dziedzinie kultury.

2. Przypomina, że samorzady terytorialne odgrywają także kluczową rolę we wspieraniu i pielęgnowaniu kultury, przede wszystkim w ramach ochrony dziedzictwa kulturowego i promowania innowacji artystycznych⁽¹⁾.

3. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne, dzięki ich bezpośredniemu kontaktowi z obywatelami, są strategicznie najlepiej usytuowane, aby wejść w kontakt z różnymi kulturami i angażować się w różne działania kulturalne w UE i skutecznie mobilizować społeczności lokalne i regionalne do działania na rzecz lepszego dialogu międzykulturowego⁽²⁾.

4. Stwierdza, że samorzady terytorialne mogą też pobudzać obywateli do angażowania się w działalność twórczą⁽³⁾ i procesy innowacyjne.

5. Przypomina, że branża kultury i branża twórcza w dużym stopniu przyczyniają się do rozwoju lokalnego i regionalnego oraz do rozwoju miast, ponieważ czynią europejskie miasta i regiony atrakcyjniejszymi, sprzyjają rozwojowi turystyki zrównoważonej oraz tworzą nowe możliwości zatrudnienia. Mają kluczowe znaczenie dla konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki rynkowej w Europie⁽⁴⁾.

6. Przyjmuje do wiadomości, że zgodnie ze studium poświęconym ekonomice kultury w Europie, przygotowanym w 2006 r. dla Komisji Europejskiej przez firmę KEA European Affairs, branża kultury sama w sobie jest bardzo dynamiczna, jeśli chodzi o działalność gospodarczą i tworzenie miejsc pracy w UE. W 2004 r. zatrudnienie w tym sektorze wynosiło 5,8 mln osób, tzn. 3,1 % całkowitej liczby aktywnych zawodowo obywateli UE 25. Ponadto w 2003 r. udział sektora kultury w PKB UE stanowił 2,6 %, a w latach 1999–2003 wzrost w tym sektorze był znacznie wyższy niż w innych sektorach gospodarki⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ CdR 172/2007 fin.

⁽²⁾ CdR 44/2006 fin.

⁽³⁾ CdR 11/2006 fin.

⁽⁴⁾ Konkluzje Rady z dnia 10 maja 2010 r. w sprawie udziału kultury w rozwoju lokalnym i regionalnym.

⁽⁵⁾ *Study on the Economy of Culture in Europe* („Studium o ekonomice kultury w Europie”), zrealizowane w 2006 r. dla Komisji Europejskiej przez firmę KEA European Affairs.

7. Przyjmuje również do wiadomości, że w zielonej księdze Komisja Europejska wymienia cyfrową rewolucję jako szansę na większy wzrost w branży kultury i branży twórczej. Przedsiębiorstwa tych branż działają w kontekście szybko zmieniającego się otoczenia, w którym (globalne) cyfrowe technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) mają ogromny wpływ na wszystkie sektory wchodzące w skład łańcucha wartości.

8. Zauważa, że wykorzystanie pełnego potencjału TIK, z należyтым uwzględnieniem interesów użytkowników końcowych, wytwórców treści i dostawców TIK, oraz przegląd tradycyjnych systemów produkcji i dystrybucji potencjalnie umożliwiłyby twórcom dotarcie do szerszej publiczności i rynków, a obywatelom zapewniłyby bardziej zróżnicowaną ofertę kulturalną.

9. W tym kontekście przyjmuje z zadowoleniem, że Komisja, w oparciu o wcześniejszy proces konsultacyjny, opracowuje ramy trzech głównych strategii politycznych, które będą miały znaczący wpływ na warunki ramowe dla przedsiębiorstw branży kultury i branży twórczej (PKT) w środowisku cyfrowym. Będą to:

— „Europejska agenda cyfrowa”, która jest jednym z siedmiu projektów przewodnich strategii „Europa 2020”;

— projekt przewodni „Unia innowacji”, w ramach którego podjęte zostaną specyficzne działania mające na celu wzmocnienie roli PKT jako katalizatorów innowacji i zmian strukturalnych;

— strategia dotycząca praw własności intelektualnej, w której nacisk zostanie oczywiście położony na stosowanie praw i zarządzanie nimi, na osiągnięcie równowagi pomiędzy niezbędną ochroną a zapewnieniem zrównoważonych warunków dla twórczości oraz na potrzebę wspierania rozwoju nowych usług i modeli działalności.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

10. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Zieloną księgą w sprawie uwalniania potencjału przedsiębiorstw z branży kultury i branży twórczej Komisja Europejska rozpoczęła europejską dyskusję na temat warunków poprawy otoczenia dla kreatywności i innowacyjności w Europie z myślą o rozbudzeniu potencjału PKT, które wspierają wzrost gospodarczy i zatrudnienie.

11. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w całej zielonej księdze uznaje się kulturę za narzędzie rozwoju lokalnego i regionalnego.

12. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że podmioty szczebla europejskiego coraz bardziej doceniają rolę branży kultury i branży twórczej we wspieraniu kreatywności i innowacji.

13. Jest zdania, że polityka innowacji – zarówno na poziomie europejskim i krajowym, jak i na poziomie regionalnym i lokalnym – może być pomostem łączącym z branżą kultury i branżą twórczą.

14. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji Europejskiej, by uwzględnić potrzeby PKT w projektach przewodnich, co jest działaniem w pełni zgodnym z zapisami art. 167 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

15. Przypomina, że w większości państw członkowskich sektory wymieniane w kontekście branży kultury i branży twórczej, a w szczególności kultura, badania naukowe, edukacja, turystyka i zatrudnienie, pozostają w gestii władz lokalnych i regionalnych.

16. Podkreśla, że PKT są nie tylko bardzo ważne dla rozwoju, zatrudnienia i konkurencyjności, ale mogą także przyczynić się do promowania lokalnej i regionalnej tożsamości i różnorodności kulturowej.

17. Zwraca uwagę na to, że władze lokalne odgrywają dużą rolę, jeśli chodzi o infrastrukturę (lokale do prób, występów, produkcji), strategię i planowanie (strategie kulturalne, sektorowe strategie rozwoju) oraz tworzenie sieci kontaktów. Władze lokalne wspierają także placówki kulturalne i artystyczne oraz szeroko inwestują w młode, kreatywne talenty.

18. Zwraca uwagę na znaczenie różnorodności i wielojęzyczności jako szczególnych cech europejskich pomagających w rozbudzaniu kreatywności.

19. Wzywa, by w ramach branży kultury i branży twórczej zwrócić odpowiednią uwagę na grupy defaworyzowane.

20. Sądzi, że stworzenie ram sprzyjających rozwojowi branży twórczej w państwach członkowskich UE doprowadzi do wytworzenia wysokiej wartości dodanej na skalę ogólnoeuropejską oraz być może także do rozpoczęcia przygotowywania przez państwa członkowskie, regiony i miasta UE programów i inicjatyw, które wesprą współpracę między głównymi podmiotami.

21. Podkreśla znaczenie wzmocnienia roli władz lokalnych i regionalnych w rozwijaniu branży kultury i branży twórczej w Europie; dlatego też zaleca Komisji, by w zgodzie z zasadą pomocniczości włączyła samorzady terytorialne do działań związanych z zieloną księgą.

22. Potwierdza, że trzeba zwiększyć europejskie inwestycje w nowe inteligentne, zrównoważone i kreatywne zasoby.

23. Jest zdania, że władze wszystkich szczebli powinny zapewnić małym i średnim przedsiębiorstwom szczególne wsparcie, gdyż MŚP mają wszelkie dane po temu, aby wyłapać

nowe talenty i wzmocnić rozwój branży kultury i branży twórczej w Europie.

24. Przypomina, że samorzady terytorialne w ramach swych strategii rozwoju z powodzeniem uwzględniły branżę kultury i branżę twórczą w wielu dziedzinach i przyczyniło się to do wzmocnienia lokalnej gospodarki. W szczególności na szczeblu samorządów terytorialnych możliwe jest stworzenie sieci i banków danych młodych artystów, wspieranie kształcenia młodzieży w dziedzinie kultury i sztuki, promowanie profesjonalizacji młodych artystów, przeprowadzanie eksperymentów multimedialnych i wielokulturowych, tworzenie przestrzeni publicznej dla dzieł młodych artystów, zachęcanie młodej publiczności do kontaktu z kulturą i sztuką, wspieranie tworzenia przez młodych ludzi stowarzyszeń artystyczno-kulturalnych, a także rozwijanie innowacji w dziedzinie wykorzystania lokalnych tradycji i talentów.

25. Dlatego też zaleca stworzenie odpowiednich warunków do przeniesienia tych sprawdzonych rozwiązań, doskonalenia wiedzy oraz tworzenia sieci kontaktów na potrzeby dzielenia się doświadczeniami w zakresie możliwości wykorzystania potencjału tych branż. Ponadto, mając na uwadze rolę branży kultury i branży twórczej, zaleca także objęcie ich ogólnymi zasadami polityki spójności gospodarczej i społecznej UE.

26. Sugeruje, że konstruktywnym sposobem budowania współpracy między władzami lokalnymi a krajowymi mogą być swego rodzaju umowy rezultatu, w których władze obu szczebli zobowiązują się dążyć do osiągnięcia określonego wyniku, aby ułatwić rozwój branży kultury i branży twórczej na szczeblu lokalnym.

27. Stwierdza, że kreatywność ma swe korzenie na poziomie lokalnym, a zatem PKT potrzebują dalszego tworzenia lokalnych sieci, klastrów, inkubatorów przedsiębiorczości oraz partnerstw między szkołami artystycznymi i technicznymi oraz uniwersytetami a przedsiębiorstwami.

28. Apeluje, by szkoły i wyższe uczelnie sztuk pięknych oraz wzornictwa współpracowały ściśle z innymi sektorami w celu zawarcia nowych sojuszy oraz innych porozumień strukturalnych i operacyjnych prowadzących do stworzenia całkowicie nowych produktów i usług europejskich, które utorują drogę do globalnego sukcesu handlowego. Otwarty sposób myślenia młodych ludzi jest często czynnikiem o kluczowym znaczeniu dla osiągnięcia sukcesu.

29. Zauważa, że działania kulturalne można wykorzystać także w celu wspierania spójności społecznej, gdyż sprzyjają one porozumieniu międzykulturowemu i budują silne pozytywne relacje między ludźmi z różnych środowisk zawodowych i edukacyjnych, a tym samym wzmocniają potencjał branży kultury i branży twórczej.

30. Przypomina, że różnorodność kulturowa Europy stanowi znaczną przewagę gospodarczą i komparatywną. Zaleca wykorzystywanie inwestycji w działalność kulturalną do wspierania różnorodności kulturowej Europy i dialogu międzykulturowego, tak aby wzmocnić integrację kulturową i społeczną.

31. Ponownie stwierdza, że skuteczne wykorzystanie potencjału PKT jest możliwe tylko pod warunkiem, że w centrum wysiłków Unii Europejskiej w dziedzinie kultury znajdzie się społeczne znaczenie niematerialnych wartości kulturowych. Podkreśla w związku z tym, że wspieranie edukacji kulturalnej i współpracy w dziedzinie kultury jest warunkiem wykorzystania zasobów kreatywności w społeczeństwie oraz dobrej koniunktury w sektorze kultury. Kultura istnieje niezależnie od sektora kultury, sektor kultury natomiast bez kultury istnieć nie może ⁽⁶⁾.

32. Oczekuje, że przygotowany zostanie spis trudności czy przeszkód pojawiających się w kontekście rozwoju branży kultury i branży twórczej oraz że władze odpowiedniego szczebla zajmą się usuwaniem tych utrudnień.

33. Zaleca Komisji, by oceniła przydatność funduszy strukturalnych oraz obecnych i przyszłych programów w dziedzinie kultury, mediów audiowizualnych, młodzieży i kształcenia z punktu widzenia ich potencjału wspierania branży twórczych.

34. Podkreśla zwłaszcza, że Unia Europejska powinna wspierać i stymulować mobilność młodych artystów wewnątrz UE, tworzenie międzynarodowych sieci i kół artystycznych, a także wymianę i rezydencje artystyczne młodych artystów w UE i w krajach trzecich.

35. Wzywa Komisję, by w ramach działań związanych z zieloną księgą uwzględniła potrzeby finansowe i administracyjne samorządów lokalnych i regionalnych.

36. Zwraca uwagę na potrzebę opracowania wspólnych wskaźników, kodów i definicji, które umożliwią mierzenie wpływu branży kultury i branży twórczej na zatrudnienie i rynek.

III. WNIOSKI

KOMITET REGIONÓW

37. Przypomina, że przedsiębiorstwa branży kultury i branży twórczej (PKT) mogą odegrać w Europie ważną rolę przy osiągnięciu celów gospodarczych i społecznych na poziomie lokalnym i regionalnym.

38. Podkreśla, że branża kultury i branża twórcza odgrywają kluczową rolę jako elementy strategii rozwoju kultury, ponieważ pomagają społecznościom i gospodarkom lokalnym osiągać pożądane wyniki w całym szeregu różnych dziedzin, od rozwoju gospodarczego, przez edukację i uczenie się przez całe życie, aż po kwestie bezpieczeństwa publicznego i sądownictwa karnego.

39. Jest zdania, że definicja przedsiębiorstw branży kultury i branży twórczej powinna objąć także turystykę i hotelarstwo.

40. Podkreśla, że w gospodarce pokryzysowej kultura może mieć swoją rolę do odegrania, jeżeli przyczynia się do realizacji celów polityki społecznej w twórczy sposób – poprzez wspieranie innowacji z myślą o osiągnięciu oczekiwanych rezultatów w sferze społecznej. Kultura i sztuka mogą spowodować zmiany w sposobie postępowania i mogą wytworzyć nowe więzi społeczne rozbudzające kreatywność osób posiadających talenty w tych dziedzinach.

41. Zauważa, że w związku z tym kultura, a zwłaszcza branża kultury i branża twórcza, mogą wnieść ważny wkład w realizację strategii „Europa 2020” ⁽⁷⁾.

42. Podkreśla, że pomyślna realizacja projektów przewodnich w ramach strategii „Europa 2020” – agendy cyfrowej i innych inicjatyw – wymaga odważnego i nowatorskiego podejścia, a rola branż twórczych w tym zakresie polega zwłaszcza na opracowywaniu interdyscyplinarnych i wielokulturowych rozwiązań. W tym celu Europa potrzebuje otwartych, wytyczających nowe drogi podmiotów lokalnych i regionalnych, by stworzyć innowacje społeczne i tym samym przyczynić się do rozwoju działalności gospodarczej na świecie.

Bruksela, 1 grudnia 2010 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

⁽⁶⁾ CdR 172/2007 fin.

⁽⁷⁾ CdR 172/2007 fin.